

EVANGELIKUS ŐRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egy iven.
Kéziratokat, előfizetési díjakat, hirdetések szövegét és díját a szerkesztő-kiadó címére kell küldeni.

FELELŐS SZERKESZTŐ-KIADÓ:
GEDULY HENRIK evang. lelkész,
NYIREGYHÁZA.

A lap ára: Egész évre 12 K
Félévre 6 K
Negyedévre 3 K
Egyes szám ára 40 fillér.
* Hirdetés ára oldalanként 40 korona. *

TARTALOM-JEGYZÉK: Vezércikk. Országos Prot. Szövetség. Gyűjtsünk tagokat! — Új Syllabus. Dr. Szlávik Mátyás. — Jelentés. Bándy Endre. (Folytatás.) — Az államsegély megtagadása. B. L. — Az »utastás« a nem állami elemi népiskolákról stb. Kund Sámuel. (Folyt. köv.) — Tárcsa. Ének. Sántha Károly. Jerruzsálem leányai. Varga Márton. — Belélet. — Irodalom. — Pályázatok. — Hirdetés. —

ORSZÁGOS PROT. SZÖVETSÉG.

Gyűjtsünk tagokat!

Hovatovább, annál világosabban áll előttünk az a tény, hogy egyes, dicséretreméltó kivételektől eltekintve, mint a minők Rókus, Székesfehérvár, Csetnek, Nyiregyháza stb. az országos protestáns szövetség propagálásának munkájában lelkésztársaink kimerítettnek gondolják a feladatot abban, ha ők és nejük a tervezett szövetséghez való csatlakozásukat kijelentik. Pedig a dolog épen megfordítva áll. Azt nagyon jól tudjuk, hogy lelkésztársaink első sorban érzik annak a letagadhatatlan ténynek a súlyát, hogy a protestantizmus ma már nem az a számottevő szellemi tényező és a protestáns közélet jelenségei nem váltanak ki többé magok iránt az egyház világi tagjai és az állam kormányzata részéről annyi rokonszenves érdeklődést, mint csak a közelmúltban is. Tehát nagyon jól tudjuk azt, hogy a protestáns lelkési kar minden olyan mozgalommal rokonszenvez, a melytől e szomorú állapot jobbrafordultát reményli. . . De hát itt nem a lelkészek mozgalmáról van szó. Itt a *protestáns népnek tömörítéséről van szó az egyház védőbástyái közé, hogy legalább a további hanyatlást fel lehessen tartóztatni, hogy a további protestáns közéletet lehessen új, tartalommal megtölteni és a hívek érdeklődését egyházuknak a nagy világban és drága magyar hazánkban való sorsa iránt fokozni. Ehez pedig az kell, hogy a gyülekezetek népében mennél több szív nyíljon meg a protestáns népszövetség nagy eszméjének átérésére, lelkes követésére, táborba szállásra. Ezért nem szűnünk hangoztatni, hogy menél több tagot gyűjtsünk, toborozzunk.*

Biztosítunk róla mindenkit, hogy *népgyűlések alakjában a siker elmaradhatatlan. Mutatja*

Rókus példája s bizonyítani fogja minden protestáns város vagy falú példája, valahol csak lelkes szószólók gyanánt magok a lelkészek és világi elnöktársaik, főbb állásokat elfoglaló híveik bontják ki a lobogót. Azért hát csak feltartóztatlan bátorsággal és az evangélikus egyház hűséges szeretetével — előre!

Újabban a következő csatlakozásokról tudósítottak minket:

Székesfehérvárott új tagok: Dr. Hattyuffy Dezső,

" " " Miroh Ferencné,

" " " Endersz János.

Hontudvarnok: Krupec István alesperes és neje.

Ungvár: Margócsy Aladár lelkész és neje.

Nyiregyháza: Licskó Sámuel segédlelkész,

" Duszik Lajos "

" Boczkó Gyula "

Uj Syllabus.

Az ú. n. római szent officium kongregációja által 1907. évi július 3-án közzétett, Palombelli Péter első biboros jegyzője által ellenjegyzett s maga a pápa, X-ik Pius által megerősített új Syllabusnak nagybárá a modern protestáns teológiát érintő s elítélő 65 tételéből („propositiones”) szószerint közöljük a következőket:

1. Annak az egyházi törvénynek, mely előírja, hogy a szentiratokról szóló könyveket előzetes cenzurának kell alávetnünk, semmi érvénye sincsen az ő és új szöv. könyvek kritikusi vagy tudományos kutatói előtt.

5. Miután hitünk kincsei között csakis kijelentett igazságok foglaltatnak, azért az egyháznak semmiféle irányban sem állhat jogában ítéletet mondania az emberi tudományok állításai felől.

10. Az ő szöv. könyvek inspirációja abban áll, hogy az izraelita írók a vallásos szent tanokat a pogányok előtt idegen felfogásban hagyományozták.

12. Annak az írásmagyarazónak, ki haszonnal akarja művelni bibliai tanulmányait, előzetesen szakítania kell a szentiratok természetfeletti eredetéről al-

kotott bármely nézettel s azokat másképen nem értelmezheti, mint bármely más tisztán emberi okiratokat.

15. Az evangéliumokat azoknak végleges kánongyűjteménybe való összefoglalásáig minduntalan folytonos bővítésekkel és javításokkal látták el, úgy hogy azokban Krisztus tanának csak igen csekély és meghatározhatatlan nyomaira akadhatunk.

16. János elbeszélései nem történetek sajátos értelemben véve, hanem csak mystikus elmélkedések az evangéliumról. A nevével elnevezett evangélium beszédei nem egyebek theol. meditációknál az üdv s a történelmi igazság hit-titkai felől.

18. János ugyan a Krisztus felőli bizonyoságtévőnek szerepében lép föl. Valójában azonban nem egyéb, mint megbízható tanuja a ker. életnek vagy Krisztus életének az egyházban az első század alkonyán.

20. A kijelentés nem lehet más, mint az embernek istenhez való viszonyáról szerzett vallásos tudata.

22. Az egyház által kijelentettnek hirdetett dogmák nem az égből származó igazságok, hanem a vallásos tapasztalatok oly magyarázatai, amelyeket fáradságos munkával az emberi értelem eszelt ki.

23. Ellentmondás észlelhető tényleg a szentírás által elbeszélte tapasztalati tények s az azokra támaszkodó egyházi hittételek között, úgy hogy a kritikus hamisaknak vehet el oly tényeket is, amelyeket az egyház megdönthetetlen érvényűeknek hiszen.

27. Krisztus istensége az evangéliumokból be nem bizonyítható, sőt inkább oly dogma az, amelyet a ker. tudat a messiási eszméből vezetett le.

28. Jézus hivatalos működésében nem tanított magáról, mint Messiasról s csudái sem azt célozták.

29. Meg lehet engedni, hogy a történet által tanított Krisztus messze alatta áll annak a Krisztusnak, aki a mi hitünk tárgya.

30. Az összes evang. szövegekben az istenfia neve a messiás nevével azonos, de semmiesetre sem fejezi ki azt, mintha Krisztus volna Istennek igaz és lényegazonos fia.

31. A Krisztusról szóló Pál-, János-féle és niceai, ephesusi és chalcedoni tan nem a Jézus tanával azonos, hanem kifejezése annak, amit a keresztyén tudat a Jézusról megalkotott.

35. Krisztus nem mindenkor volt messiási méltóságának tudatában.

36. A megváltó feltámadása történelmi ténynek sajátos értelemben nem vehető, hanem tisztán természetfeletti jellegű, mely a ker. tudat subjektív alkotásaként be nem bizonyítható.

37. A Krisztus feltámadásában való hit kezdetben nem annyira magát a feltámadás tényét, mint inkább Krisztusnak istennél való halhatatlan életét érintette.

38. Krisztus áldozati halálának engesztelő hatása kevésbé evangéliumi, mint inkább páli eredetű.

39. A sákramentumok eredetéről szóló tridentii felfogás messze eltér attól, amit a keresztyénység történelmi kutatói ma hirdetnek igazságnak.

45. Az eucharistia szereztetéséről szóló Pál-féle felfogás (I. Kor. 11. 23—25. v.) nem mindenben állja meg a történelmi kritika mértékét.

54. A dogmák, sákramentumok s a hierarchia úgy valójukban, mint fogalmilag csakis a ker. gondolkodás nyilvánulásainak tekintendők s így a fejlődés törvényeinek vannak alávetve.

56. A római egyház nem az isteni gondviselés, hanem a politikai viszonyok folytán emelkedett a többi egyházak fölé.

57. Az egyház ellenséges állást foglal el a természeti és theol. tudományok vívmányaival szemben.

58. Az igazság az emberhez hasonlóan változhatatlannak nem tekinthető, sőt inkább vele, benne és általa fejlődik az szüntelen.

59. Krisztus szorosán meghatározott és körvonalazott tantartalmat minden időkre és emberekre kötelezőleg nem adott, sőt inkább oly irányú vallásos mozgalmat indított meg, mely a különböző helyekhez és körökhöz alkalmazható és alkalmazandó.

60. Eredetére nézve a keresztyén tan zsidó, továbbbi fejlődési fokozataiban páli, aztán jánosi s végül hellén és egyetemes katolikus jellegű.

64. A haladó tudomány érdeke kívánja, hogy az istenről, a teremtséről, a kijelentésről, az emberré lett üdvözítő személyiségéről s a megváltásról szóló ker. fogalmak reformálandók.

65. A mai katolicismus — hacsak valamely fajtájú dogmaellenes keresztyénséggé vagy tág lelkiismeretű szabadelvű protestantizmussá át nem alakítjuk — a valódi tudománnyal össze nem egeztethető.

E tételek pápás magyarázatához s elítéléséhez valóban nem kell kommentár!

Eperjes.

Dr. Szilávik Mátyás.

Jelentés

a magyarhoni ág. h. ev. egyházmegyei és egyházkerületi lelkészi értekezletek 1907. évi működéséről.

Közlő: Bándy Endre.

(Folytatás.)

Varga Gyula kemenesaljai esperesnek a lelkészi közpötlékre vonatkozó indítványát az értekezőlet egyértelműen magáévá tette s addig is míg a lelkészi fizetésrendezés más úton be nem következik, az egyházkerületet, illetőleg az egyházegyetemet kéri fel az égető szükség orvoslására.

Az egyes egyházmegyei és lelkészi körök foglalkoztak a közös tárgyakon kívül egyéb különös tárgyakkal is.

Így a vasi felső egyházmegyében Stettner Gyula esperes Luther kis kátéjáról hozott munkát. A Luther-társaságnak figyelmébe ajánlották, hogy a nagy reformátor műveinek magyar fordítását kinyomatás előtt bocsássák revisio alá. A külföldről való importálás mellőzése végett mozgalmat indítottak egy magyar szellemű német olvasókönyv és itt kiadandó bibliai történet szerkesztésére.

A vasi közép egyházmegye magyar vidéki köre Páris Frigyesnek »Szervezett társadalom« és »Földreform« című műveivel foglalkozott. A vendvidéki körben Siftár Károly olvasta fel »A konfirmációi oktatás tekintettel a vendségi viszonyokra« című munkáját s megfelelő tankönyvül elfogadták néhai Czipott Rezső vendnyelvű konfirmációi kátéját.

A somlyóvidéki kör őszi értekezőletén Takács Elek »A szocialis kérdés és az egyházak« című értekezőletét hallgatta meg s tüntette ki elismeréssel; a tavaszin pedig Szalay László értekezőletét köztetszés mellett »Istentiszteleteink liturgiájának megújításáról.« Istentiszteleteink vonzó erejének emelése végett szükségesnek tartaná abba több művészi elemet bele vinni, e czélból a katechisatioval egybekötött gyermek istentiszteleteket meghonosítani; más alakban ugyan, de visszaállítani a régi passióknak virágvasárnap és nagy-péntek délután közénekkel és responsoriákkal való ol-

vasását. Végül Kiss Lajos nagyalásongyi lelkész Ábrahám a Santa Clara augusztinus szerzetesnek Anselm máriaczellai apát felett tartott halotti beszédét ismertette.

A *somogyi* együletben Balogh István és Mesterházy Sándor a tervezett Magyar Postilláról értekeztek s az egyület a netán összeülendő zsinatnak ajánlja a paritásnak a legfelsőbb fokon is megvalósítását az egyetemes püspök személyében.

A *kemenesaljai* egyület egyházmegyei belmissziói egyület szervezésén fáradozik és Hutter Zsigmond ismertetése alapján az egyetemes énekügyi bizottság pótfüzetével foglalkozott.

A *soproni felső* egyházmegye lelkészi kara elfogadta Payr Sándor theol. akad. tanár indítványát s azt a kerületi és egyetemes lelkészi értekezlet elé is felterjeszti, mely azt célozza, hogy a vallásügyenlőség törvényének olynemű megsértése ellen, mint a minő volt az országgyűlésnek az úrnapi körmeneten való részvétele, teljes erőnkől tiltakozunk. Löw Fülöp jelentést tett az egyházmegyei belmissziói egyület működéséről s elhatározta, hogy minden évben belmissziói ünnepélllyel egybekötött vándor gyűlést fog tartani.

A *tolnakölesdi* kör a melleit küzd, hogy a zsinati törvényrevisiója alkalmával mondassék ki a közmunka kötelező megváltása.

A *tolnabaranyasomogyi* testvérek fizetésük rendezését sürgetik. Ohajtják a stóla megváltását. Törvénybe akarják iktatni a püspöknek adandó azon jogot, hogy ahol a gyülekezet fél év elteltével nem választ lelkészt, oda a püspök nevezhessen ki lelkészt. Indítványt terjeszt fel, hogy az egyházi adókulcs igazságos alapokra fektetessék s az összes járulékok az állami adók módjára kerületenkint vagy egyházmegyénként egy helyre legyenek befizetendők. Ugyancsak innen indultak ki ama indítványok, melyeknek egyike az iskolai vagyont minden eshetőségre az egyháznak akarja biztosítani, a másika pedig arra céloz, hogy a parochiális földek adassanak el örök áron s a tőke kamatai képezzék a lelkész jövedelmét.

A *veszprémi* testvérek az államsegély felosztásának, a lelkészi nyugdíj-ügy és lelkészi fizetés rendezésének kérdéseivel foglalkoztak. Ohajuk az, hogy a lelkész 40 évi szolgálat után — bele számítva a kápláni éveket is — feltétlenül megkapja nyugdíját. E végből azt kívánja, hogy a nyugdíjintézetnek a segédlelkészek is tagjai legyenek, de helyettük az egyházközség fizesse a járulékokat. Ezen kívül ezen lelkészegylet minden fokon bizottságokat ohajt szervezni, melyeknek feladata volna az 1848: XX. t.-c. végrehajtása érdekében mozgalmakat indítani és tevékenységet kifejteni.

A kerületi lelkész-egyesület az egyházmegyék által beterjesztett indítványok legnagyobb részét magáévá tette, de a tolnai-kölesdi körnek a közmunka kötelező megváltására, a tolna-baranya-somogyi lelkészértekezletnek a lelkészi stóla megváltására, a püspöknek adandó kivételes lelkész kinevezési jogra, az egyházi vagyonkezelésnek központosítására, a lelkészi földek eladására vonatkozó indítványait az egyházkerületi lelkészértekezlet, tekintettel arra, hogy azok gyülekezeteink önkormányzati jogait érzékenyen sértik s határozathozatal tárgyát tulajdonképen nem képezhetik, nem fogadta el.

Még Scholcz Ödön ágfalvai lelkész külmissziói jelentését, Zábrák Dénes soproni lelkésznek »Belmisszió és a Kerületi árvaház« című előadását hallgatta meg a közgyűlés. Az árvaügy rendezésére nézve az előadó helyesli a gyámintézet által e téren megindított

mozgalmat, de kerületi árvaházakon kívül egyetemes árvaház létesítését is erőnfelüli vállalkozásnak, egy csupán az árvák gondozására és elhelyezésére szolgáló intézmény szervezését pedig a kellő erkölcsi felügyelet hiánya miatt célhoz nem vezetőnek tartván, leghelyesebbnek vélné a dunántúli kerületi árvaháznak Sopronban való létesítését, az ottani gyülekezeti árvaház kibővítése által oly formán, hogy a kibővítésre kéressék fel a soproni gyülekezet s a kibővítés folytán ott elhelyezhető 30 árva után fizessen az egyházkerület fejenként 400 K-t! (Szegény kongruás papok, jut-nalatok ennyi egy gyermekre?)

A lelkész-egyleti közgyűlés utolsó pontja volt a számadások jóváhagyása.

D) Tiszai egyházkerület.

A tiszai egyházkerületben még csak néhány egyházmegyében működik a lelkészi értekezlet.

1. *Gömöri* lelkésztársaink külön kisebb körökben is össze szoktak jönni az Úri szent vacsora élvezése végett s egyszer összesereglik az egész nagy egyházmegye papsága, a midőn istentisztelet s az Úri szent vacsorának vétele után megkezdődik a tanácskozás mindig gazdag tárgysorozat fölött. A gömöri egyházmegye főesperese, Terray Gyula, mint elnök az értekezletet hosszabb beszéddel szokta bevezetni, melyben egyháznak nagyjairól szokott megemlékezni. Ez évben Ruyter Mihály, Tökölly Imre és II. Rákóczy Ferencz emlékéit újította fel a tartalmas és érzésteljes megnyitót.

Az értekezlet évről-évre képviselteti magát úgy a »Luther Társaságnak«, mint a »Protestáns Irodalmi Társaság« gyűlésein s azoknak lefolyásáról jelentést tetet magáról. Így történt ez idén is.

Az értekezlet helyesli a liturgia egységesítésének eszméjét és annak megvalósításán bizottságok útján fáradozik. Kegyelettel hódolt néhai Reuss Lajos volt nagyrőcei lelkész emlékének. Meghaligatta Stempel Lajosnak a konfirmációról szóló jelentését. Felkérte az értekezletet a lelkészeket életrajzuknak megírására és benyújtására. Foglalkoztatta még az értekezletet az új tűzkárbiztosítási szerződés, a lelkészi fizetések rendezése, az országos evang. nőegylet létesítésének ügye s a gályarabok emlékének megörökítésére célzó felhívás, mely célra értekezlet megszavazott 10 koronát s felhívta tagjait is az adakozásra.

2. A *hegyaljai* egyházmegye lelkészi kara a liturgia egységesítése tárgyában csak annyit mondott, hogy azt a felekezeti jelleg kidomborítása szempontjából célszerűnek látja. Az országos evang. nőegylet alakításának eszméjét helyesli s megígéri annak keresztülvitele érdekében szellemi és anyagi támogatását. Az 1848. évi 20. t.-c. végrehajtására vonatkozó igényünket továbbra is fenttartja; a 3 millió államsegélyt törvényben kívánja biztosítani. Kívánja az értekezlet, hogy a kongrua-törvény még a jelen parlamenti ciklusban oly képen módosíttassék, hogy a lelkészfizetések 2400 koronára emeltessenek megfelelő korpótlékkal. Követeli az értekezlet, hogy a jogegyenlőség és viszonyosság részletes törvényes intézkedésekkel biztosíttassék, a sérelmek pedig a kormány által haladéknélkül orvosoltassanak. A képviselőháznak az Úrnapi körmenetben való részvételére vonatkozólag az értekezlet csatlakozott a soproni felső egyházmegyei lelkészi értekezlet indítványához.

(Vége köv.)

Az államsegély megtagadása.

Az iskolafenntartó egyházak, illetve a tanítók nagy része még mindig szívja »a reménység anyának édes emlőit« — az államsegélyre nézvést. A pusztában vándorló zsidóknál epedőbben várják felülről a megígért, jobban mondva törvényileg elrendelt manna. Némely egyházi tanító már részesült a kiváló kegyben — a mannaiban. De egyes iskolafenntartók bezzeg megjárták, fennakadt a manna olyiknak a torkán. S itt a dolog hibája. Mert egy némelyek tévesen ringatták magokat abban a reményben, hogy ha az állam a maga hatalmával jelentékenyen felemeli tanítójuknak a fizetést, egyszersmind méltányosságból segítségükre is lesz abban a mérvben, amilyenben a tanító helyzetét megjobbitotta. Erre a reményre pedig fel voltak jogosítva a törvény által, mely úgy szól a 12. §-ban: »Amennyiben erre (t. a. a törvényes fizetés megadására) a 15. §. rendelkezései szerint megállapított szegénységük miatt nem képesek, tartoznak« stb. folyamodni. Tehát joguk és kötelességük (»tartoznak«) igénybe venni az államsegélyt. A 15. §. pedig miként kívánja megállapítani a szegénységet? A hitközség s az iskola szabályszerű költségvetése és a hitközség anyagi helyzetét igazoló helyhat. bizonyítvány alapján.

Nos szomszédságomban van egy kis leányegyház Nemesfalva (Nógrád). Szegény mint a többi. Eltörvényadta jogával és folyamodott. A miniszter azonban megtagadta az államsegély egy részét. És mily alapon? Talán a helyhat. bizonyítvány nem tünteti fel a szegénységet? De igen. Hanem a miniszter úr jónak látta a szegénységet »fenn nem forogni«, mivel az egyház költségvetése (nem is az iskoláé) 300 s néhány kor. maradványt tüntet fel. Hogy ebből tudja pótolni a megtagadott államsegélyt. Ugyan, ha valami maradvány van az egyházi kasszában, az elegendő az államsegély megtagadására? Hát az egyháznak nem kell a nagyobb szükség éveire gondolni? Nem takaríthat meg semmit? Nem tőkésíthet semmit? Mert a miniszter úr rögtön ráteszi kezét a valamilyen maradványra, azt mondván: fizesd egyház helyettem azt, amit törvény szerint nekem kellene. S valjon ad-e valamit a miniszter úr az egyháznak akkor, amikor templomát, parochiáját stb. kell renoválni? Legfeljebb engedélyt könyörödomány gyűjtéshez.

Hát nem csodálkozom, ha annak a Nemesfalvának, vagy nem tudom micsoda egyháznak bővebb javadalmi forrásai volnának! De a koldustól nyárban megtagadni az alamizsnát, mert erdő-mező számára is nyújt valamit s felesleggel rendelkezik, valóban könyörtelenség. Ez esetben igazságtalanság. A miniszter úr is úgy tesz, amidőn biztatja az egyházat, hogy majd akkor, ha beáll a tél, illetve kimutatja, hogy nincs már feleslege, juttat neki segélyt. Hát ez nincs helyén!

Egész jogosan lehetne kérdeni a miniszter urat, hogyan részesítheti a törvény nyújtotta kedvezményekben azt az egyházat, melynek a segélyhez rengeteg vagyona, illetve tőkái mellett legkevésbé van joga. Mert ahhoz a törvény szerint a szegénységnek van kénytelen-kelletlen privilegiuma, melyről szívesen lemondának az ev. egyházak, ha vagyonban dúslakodnának.

Nem tudom, hogy a miniszter úr hány egyházat részesített s részesít hasonló kedves meglepetésben.

De ezen egy tapasztalat alapján gyanítható, hogy igen sokra rávirrad a rossz nap, mert a miniszter úr egyszerszerű felfogásáól ezt lehet következtetni.

Mert helyes elvet követ a miniszter úr, amidőn a szegénységet csak az egyh. pénztári maradvány után állapítja meg, midőn a törvény azt hiszem sokkal inkább az iskolai költségvetést és a helyhat. bizonyítványt tekinti erre nézve mérvadónak?

Felhívom a lelkészársak, az illetékes tényezők s a közös prof. jogügyi bizottság figyelmét, hogy főleg az utóbbi oda hasson, hogy a miniszter úr olyan rendelkezéseket ne tegyen, amik nem felelnek meg a törvény intencióinak (segíteni ott, ahol az anyagi eszközök bővebben nem állanak rendelkezésre, tehát nem csak a kiaszott zörgős csontú nyomor, hanem a jobb kinézésű szegénység helyein is) s amiktől könybe lábadt a szegénység szeme.*

B. L.

Az „utasítás“ a nem állami elemi népiskolákról.

(Folytatás.)

Első királyunk nagy történelmi alak, mint Árpád apánk, Szent László, a két Hunyady, Bocskay, Bethlen, Thököly, Rákóczy, Széchenyi, Kossuth és több más. De Szent-István ünnepéhez mindig a római egyház szentjének, Magyarország védszentjének emléke tapad. Védszentet pedig az evang. egyház nem tisztel. Emlékszem még arra a nagy eltévelyedésre, midőn ezen védszent ünnepének istenisztelettel való megtartására próbálták szorítani az evang. egyházat is, és emlékszem arra a nagy fölháborodásra is, mely azt a rendeletet visszavonatta! Tudomásunk van arról is, hogy birsággal sújtották azokat az evang. munkásokat, a kik mezei munkával foglalkoztak ezen védszentnek napján, de arra is, hogy a legfelsőbb bíróságok a törvény alapján föloldották az elmarasztaló ítéletet és igazságot szolgáltatottak a méltatlanságot szenvedőknek. Ha a kormány nemzeti zászlói majd megérkeztenek, azután augusztus 20-ik napján a mezei munkában foglalatatos evang. népünk vagy Nimród ivadékai és hajtók (mert tudva van, hogy Nimród se imádta Szent-István) a réteken, mezőkön, berkekben, minden nemzeti fölbuzdulás nélkül, de vallásos hitében talán megbotránkoztatva fogják az evang. népiskola ormán nézni a lengő zászlót, mert hát a miniszter megparancsolta, hogy annak a zászlónak ott kell lobognia, különben a tanító nem érdemi meg az államsegélyt, az iskolaszék elnöke is megbírságotlaltik!

Rögtön nem kívánja az utasítás a magyar nyelvnek tannyelvül köteles használatát az ismétlődő iskolában, hanem több engedékenységgel tán, mint azok megérdemlik, a kik eddig nem tartották meg az 1879. évi XVIII. törvényczikk parancsát, kilátásba helyezi, hogy egész három évig még nem fog az 1907. évi törvény teljes szigorában alkalmazásba vétetni.

V.

Az utasítás ötödik fejezete a *fegyelmi eljárásról* szól (43—49. §.).

A hitfelekezeti elemi népiskolák rendes tanítói élethosszigan választatván, állásukról csak jogérvényes fegyelmi ítélettel mozdíthatók el. (ut. 43. §. 1 é 2 bekezd.). Ez nálunk nem új jogszabály. Az ismeretes § alatt levő fejezet az államsegélyes és bizonyos

* Hát itt nézetünk szerint nincs más mód, mint a 300 K maradványt a költségvetésben valamely törvényes címen (mint pl. templomrenoválási tőkealap, vagy más eféle) kiadásba helyezni s az eként készített új költségvetéssel a dolgot még egyszer megfolyamodni. Szerk.

esetekben a nem államsegélyes iskolák tanítóinak azon fegyelmi vétségeivel szemben követendő eljárást szabályozza, amelyek főnforgása esetén a fegyelmi eljárás megindítandó és ezen eljárásnak lebonyolítására az állami befolyás biztosítsák és ha e hazában minden egyháznak olyan szervezete, olyan fegyelmi törvénye volna, mint az evang. egyháznak, akkor az állami befolyás biztosításának szabályozása a fegyelmi eljárásnak lebonyolítására kimaradott volna az utasításból.

Gróf Apponyi miniszter úr nyilatkozata szerint a különböző viszonylatok nem türik az egyforma, egységes jogszabályok által való elintéztést és »a jogegyenlőség nem jelent egyformaságot.« Az utasítás mégis egyformán, egyforma, egységes szabályok által szabályozza valamennyi hitfelekezeti iskolák tanítóinak fegyelmi vétségeivel szemben követendő eljárást és az állami befolyás biztosítását. Kivétve a szerzetes tanítókat, kiknek kiváltságokat biztosít. Ismét gr. Apponyi miniszter úr szerint »az a tény magába véve, hogy nem egyformák az intézkedések a különböző társadalmi tényezőkre nézve a jogegyenlőség sérelmét nem képezi.«

Itt még is a most jelzett kiváltságos helyzet kivételével egyformák az intézkedések a különböző társadalmi tényezőkre nézve, pedig gr. Apponyi miniszter bevallja, hogy »más a protestáns egyházaknak autonómiája, más azoknak historiai viszonya az államhatalomhoz, más a görög keletieknek autonómiája, más alakja lett a szervezendő róm. katolikus autonómiának is.« Ismét gr. Apponyi miniszter mondja: »a jogegyenlőség sérelme csak abban foglaltatnék, hogy ha az intézkedéseknek érdemében akár valakire nézve hátrány, akár valakire nézve előny foglaltatnék.« Az »utasítás« pedig megszorítja a prot. egyház autonómiáját és megszorítja minden alapos ok nélkül. Állami érdekből megszorítani az egyházak autonómiáját megjárja. A haza mindenek előtt! De a mi egyházunk alkotmánya szigorral bünteti a magyar haza és nemzet ellen vétőket; a mi az állam törvénye szerint vétség, az egyház törvénye szerint is vétség; a vétség fokozatához képest ugyanazok a fegyelmi büntetések szabhatók ki az egyházi törvényszékek által, mint közigazgatási fegyelmi bíróság által a feddésről kezdve a legszigorúbb büntetés fokozatáig a hivatalból való elmozdításig, a hivatalra való képesség megvonásáig. Az adott helyzetnek méltánylása lenne csak, nem kiváltság, ha az állam hatalom fegyelmi hatalmát csak akkor akarja gyakorolni, ha az egyház a vétségek kellő megtorlásáról nem gondoskodik.

Meghagyja ugyan az utasítás a hitfelekezeteknek azon jogát, nem szünteti meg azon kötelességeiket (ut. 46. §. 3. bek.), hogy a nemzeti szempontok fölött saját hatáskörükben örököljenek, föntartja ezekre a szempontokra fegyelmi jogukat is. Mindeddig is megvoltak ezek a jogaink, gyakoroltuk is kötelességszerűleg. Új dolog az, hogy az egyházi fegyelmi hatóságok a fegyelmi eljárás megindításáról a minisztert haladéktalanul értesíteni tartoznak. Értem ezen értesítés bekövetelését azon esetekben, a midőn a miniszter saját közegei által vagy más uton jut olyasminek tudomására, a mi ellen az egyházi fegyelmi hatóságot megtorló lépésekre hívja föl, értem, hogy akkor ez a hatóság már köteles tiszteletből is anélkül, hogy külön fölhívatik, jelentést tegyen a miniszterhez, hogy az eljárást megindította; értem, hogy a minisztert, mint úgyszólván panaszt-tevőt, az ítéletről, a panasz elintézéséről értesítette; értem azt is, hogy a főfelügyeleti jogból kifolyólag a jogerős ítélet közöltessék a miniszterrel még azon esetben is, ha nem ő volt a panaszt

tevő. De midőn az egyház saját hatáskörében, saját kezdeményezéséből, nem állami fölszólítás nyomán indít fegyelmit, hogy akkor is haladéktalanul jelentést tegyen a miniszternek a fegyelmi eljárás megindításáról, ez mintha bizalmatlanság volna az egyház hazafias komoly szándéka iránt, vagy gyámkodás a fegyelmi hatóság túlszigorú eljárása fölött, mintha megszüntetné, legalább korlátozza a jogot, melynek érvényesítését megengedni akarja. Kivánatos, hogy ha már annak szüksége áll be (bár soha se állana be!), hogy fegyelmit kell valamely tanító ellen elrendelni, az iskolafőntartó éber figyelemmel előzze meg a miniszternek, általában a polg. hatóság föllépését és beavatkozását.

Nem sérelmes az utasításnak azon követelése, hogy az egyházi főhatóságok fegyelmi szabályait a törvény életbe léptétől 6 hónap alatt bemutatni tartoznak, mert ez a követelés a legfőbb felügyeleti jogon alapul. Egyházunkra nézve azonban ez a követelés fölösleges, mivel fegyelmi szabályaink az E. A.-ban foglaltatván, annak idején felterjesztve lettek a kormány útján Ő felségéhez (bizalmi embereink bizalmasan tárgyaltak is a kormánylyal) és azután ezen szabályaink királyi szentesítést nyertek. Ezen fegyelmi szabályaink által szabályozott eljárással — pedig ettől eltérni nem szabad, különben törvénytelen ténnevéd a fegyelmi hatóság — lehet ugyan a fegyelmi eljárást a panasz följelentés vagy a miniszteri rendelet vételétől számított 30 nap alatt megindítani (u. 45. §. 5. s következő bekezdések), de 3 hónap alatt befejezni nem lehet, sem az ítéletet meghozatalától számított 15 nap alatt fölterjeszteni. Erről egyszersmindenkorra fölvilágosítandó a miniszter, hogy a határidőt egyszersmindenkorra a törvény biztosította fegyelmi szabályzatunknak megfelelően meghosszabbítja és ne kelljen minden egyes esetben a közigazgatási bizottságnál könyörögnünk a határidő meghosszabbításáért, vagy ellenünk a közigazgatási eljárást mozgásba hozni. Törvényszékeink csak a közigazgatási gyűlések alkalmával tarthatnak üléseket!

Ha a fegyelmi eljárás a magyar nyelv tanításának elhanyagolása (ut. 45. §. ut. előtt 7 bekezd.), eltiltott vagy a miniszter által nem engedélyezett tankönyv használata, államellenes irányzat követése miatt indítatik meg, a miniszter kívánságára a tanító állásától minden esetre fölfüggesztendő. A fegyelmi eljárás megindításakor? vizsgálat, a vádlott meghallgatása nélkül? és mi előtt a tanító vétkeisége megállapítva volna? Ugyanezen alapon a miniszter az államsegély kiszolgáltatását akár a fegyelmi vizsgálat elrendelése alkalmával, akár az eljárás folyamán bármikor egészben vagy részben fölfüggesztheti. Ismét kérdezem: a fegyelmi eljárás megindításakor? vizsgálat nélkül? és mielőtt a tanító vétkeisége a vádlott meghallgatása nélkül megállapítva volna? Eszembe jut itt egy beszélgetés, melyet egy az egyházi s megyei élet terén nagy tekintéllyel bírt ural folytathatnom szerencsém volt. Első diadalának mondotta az öreg úr az esetet a megyei tanácssteremben. Egy megyei tisztviselő ellen botrányos panaszok merültek föl. Föl kell függeszteni állásától, ez volna az általános vélemény. És ekkor föl állott az említett uri ember, azt mondván: »T. T. K. és B. nem régen ebben a teremben N. N. úrtól azt a bizonyásgtételt hallottam, a megyei tisztikar, a megye gyöngye, no! ha gyöngye, nem kell első fölhevülésünkben hirtelen kidobni a szemét közé. Vizsgálatot kell teljesíteni, meg kell hallgatni a vádlottat.« És a fölfüggesztésből semmi se lett. De lett a vádlottnak meghallgatása, vizsgálat stb. (Folyt. köv.)

T Á R C A.

Ének.

Rex Christe, Factor omnium.*
Hymnus Gregorii.

Dallam: Mennyből jöven az angyalok --

Krisztus, menny-föld alkotója,
Híveidnek megtartója,
Hallgass meg, ha Téged áldunk,
S trónodhoz száll imádságunk!

Ádamban mi mind vétkeztünk,
Kárhozatba ezért estünk;
De a keresztfán meghaltál,
És nekünk életet adtál.

Dicsőségedből lejöttél,
Mi testünkben felöltöztél;
S kik a bűn útjára tértünk,
Sok nagy kint szenvedtél értünk.

Fogságból megszabadultunk,
Sebeiddel meggyógyultunk,
Büntől s haláltól, oh áldott,
Meváltád mind a világot.

Keresztfád királyi trón lett,
Erre a föld megreszketett;
Lelked égbe szállt szent Fölség,
S elsötétedett a föld s ég.

A mennyben megdicsőültél,
Istennek jobbjára ültél;
Ott vagyon királyi széked,
Onnan kormányzod hű néped.

Fordította: Sántha Károly.

Jeruzsálem leányai.

— Böjti ének a saját hangjára. —

LK. XXI I. 27—31.

Viszi Jézus nehéz keresztfáját,
Gyöngy borítja halántéki táját,
Verítéknek vérbiború gyöngye
Szent fejről hull a bűnös földre.

Jeruzsálem leányai nyomba
Követik őt sírva szívzokogva:
»Szánjátok a tiszta jót, a szentet,
Mennyi kint, jaj, mily nagy szégyent szenved!«

Keresztfának megtört gyászalakja
Rájok fordul, szót ad kegyes ajka;
Isten fia nem káromol, korhol,
Bajában is más javára gondol,

»Jeruzsálem leányai, oh, ne,
Ne sírjatok én rajtam ti sohse;
Magatokon, ti magzatitokon
Sírjatok és jajgassatok folyton!«

»Jönnek napok, mikor így beszélnek:
Boldogok, hajh, a meddők, a méhek,

* Luther a legjobb himnusznak mondja ezt, mivelhogy ebben Krisztusról a legfőbb igazságok foglaltatnak.

Kik nem szültek, még nem is fogadtak;
Emlők, melyek soha nem szoptattak!«

»Akkor mondják a hegyeknek rendre:
Essetek ránk, legyünk eltemetve!
Kiáltják a halmoknak is sorba:
Borítsatok minket sírhalomba!«

»Zöldelő fán hahogy ezt művelik,
Szár az fán úgy valjon majd mi esik?!« —
Vétkezve hol Krisztus ellen tesznek,
Vége már ott szép Jeruzsálemnek!

Varga Márton.
tokaji ev. lelkész.

B E L É L E T.

T. negyedéves előfizetőinket kérjük előfizetéseik megújítására, a hátrálékosokat pedig hátrálékaik szives beküldésére, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

Lelkészerőtekezletek. A fejrőkomáromi lelkészerőtekezet legközelebbi ülését a következő tárgysorozattal tartja meg: 1. Jánossy Lajos esperes ismerteti az előadói javaslatot az E. A. II. és III. kiegészítése tárgyában. 2. A vallás kötelező tanításáról, előadó Belák G. csabdi lelkész, bírálja Horváth Sándor nagyvelegi lelkész. 3. Jankó Dániel volt tordasi lelkész életrajza, felolvassa Kövesi Béla csákosai lelkész. 4. Hányszor járuljanak a lelkészek az Úr szent vacsorájához? Előadó: Kotsch Mihály pusztavami lelkész. 5. Végezhet-e 2 lelkész ugyanazon esketési szertartást? p. o. az esketési beszédet az egyik, az esketést és áldást a másik: dogmatikai, liturgiai és egyházi jogi szempontokról tekintve. Előadó Piri Károly szendi, bíráló Nehiba Lajos széki lelkész. 6. A prot. szövetségben mi a hivatása a világiaknak? Előadó Gáncs Sándor lelkész.

A tiszavidéki egyházmegye lelkészerőtekezte Debrecenben f. évi április hó 8-án tart ülést a következő programmal: Reggel 8 órakor istentisztelet az Úrnak szent vacsorájával a lelkészek részére. D. e. 9 órakor a lelkészegyesület gyűlése, melynek főtárgya az egyesület megalakulása, Révész János előterjesztése a zsinati törvényekről, továbbá a liturgia egységesítése s egyéb indítványok. Déli 12 órakor a debreceni és az alsó szabolcs-hajdúvidéki ref. egyházmegye és a tiszavidéki ev. egyházmegye lelkészeinek együttes ülése, Hajdumegye székházának üléstermében a közös protestáns érdekek megbeszélésével, azután együttes közebéd.

Gyászrovat. Kolbenhayer Samu kiérdemült főesperes, a nógrádmegyei nagykürtösi egyház lelkésze, hosszas betegség után életének 77ik, lelkészkedésének 50-ik évében márc. hó 24-én elhunyt. Temetése — nagy részvéttel — f. hó 27-én tartott meg a nagykürtösi gyülekezetben. A hű munkás emléke legyen itt áldott, lelkének adjon örök boldogságot az Úr!

Nyiregyháza. A templomegyesület szokásos évi közgyűlését ünnepélyes istentisztelet keretében márc. hó 25-én tartotta meg, rendkívül nagyszámú hívek jelenlétében. Az elnöki széklet a helyi szabályrendelet értelmében ez alkalommal Geduly Henrik lelkész és Básthly Barnáné alelnök foglalták el. Az elnök jelentésében hálásan emlékezett meg Paulik János volt elnök működéséről, bejelentette, hogy az alig 3 év óta fennálló egyesület máris 25000 K készpénz felett rendel-

kezik, hogy a megajánlott hozzájárulásokból még mintegy 5000 K befizetetlen; hogy a fiilleres gyűjtés a volt elnök akadályoztatása következtében eddig keresztülvihető nem volt; hogy Paulik Jánosné pénztáros pénztárosi tisztéről, Adorján Ferenc választmányi tag-ságáról lemondott stb. Majd előterjesztette javaslatait, amelyekhez az előzőleg tartott választmányi ülés már hozzájárult s a melyeknek egyhangú lelkesedéssel történt elfogadásával a közgyűlés kimondotta, hogy: 1. a hátrálékosok barátságos hangú nyomatott felhívással szólítandók fel önként vállalt kötelezettségeik teljesítésére; 2. a fiilleres gyűjtés utcánként és tanya-csoportonként szervezendő; 3. az elnök által javasolt adventi és böjti esti istentiszteletek és templomi hangversenyek eszméjét a választmány és a lelkeszi kar figyelmébe ajánlja; 4. megbizta az elnököt és a választmányt a templom belső berendezése megújítására kellő egységes terv elkészítésével, sokszorosításával és a tagok közt leendő szétosztásával; 5. Paulik Jánosné pénztáros helyére — hű szolgálatainak jegyzőkönyvben leendő elismerése mellett — Geduly Henrikét, Adorján Ferenc választmányi tag helyére Déry P. Pált választja. Egyébként az egész elnöki jelentést *Májerszky Béla* felügyelő javaslatára köszönettel vették tudomásul, s míg az eddigi elnöknek elismerést szavaztak, addig az új elnököt, Geduly Henriket, meleg szavakban üdvözölték. Néhány aggályoskodó felszólalásra az elnök megadván a tényekben rejlő megnyugtatót, a közgyűlés véget ért. Ugyancsak Nyíregyházáról jelentjük, hogy az új egyházi adókulcs megállapítása körül támadt nyugtalankodás véget ért amennyiben az összes érdekelték bevonásával tartott három rendbeli bizottsági ülésen a fejadón kívül kiveendő 20%-os percentualis adóban mindenki megnyugodott. Adja Isten, hogy az új rendezés kapcsán a nagy gyülekezet minden nemes törekvését megvalósíthassa és az ezekben gátul szolgáló súlyos anyagi gondoktól megszabaduljon.

Kérdés. Mikor válnak jogerősekké egyházközségi, egyházmegyei és egyházkerületi gyűléseink olyan természetű határozatai, melyek csak felebezés esetén szorúlnak a felsőbb hatóság jóváhagyására? Hány naphoz van kötve a felebbvitel lehetőségére s mely nap tekintetik a határozat megtámadhatóságának első napjaul: a gyűlés napja-e, vagy a jegyzőkönyv hitelesítésének, avagy nyilvánosságra hozatalának (személyi ügyekben az érdekelt kezéhez való juttatásának) napja? A szives válaszokért előre is köszönetet mond — *nf.* —

Szepesbéla. Az évi jelentésből. Az idei évi jelentés is előszóval kezdődik, melyben említés tételik a nevezetesebb egyházi mozzanatokról és ünnepélyekről, melyek az 1907. esztendőben előfordultak. Február 3-án az ujonnan beszerzett 10.000 kor. értékű orgonát avatták fel. Az orgonára illesztett emléktáblán a következő felirat olvasható: «Veber F.-féle orgonaalap és Neubauer Amália nemeslelkű hagyatékának segítségével szereztetett be ez orgona az 1907. esztendőben.» Az avatási aktust Kübecher Albert alesperes végezte, az ünnepi beszédet pedig a helyi lelkész tartotta 9. zsolt. 1—5 versei alapján. — Szept. 28-án a lelkeszi tiszteletére bankettet rendeztek abból az alkalomból, hogy Ő felsége a Ferencz József rend lovagkeresztjével tüntette ki. Ezen kitüntetésről szóló okirat a jelentésben szóról-szóra közölve van.

„Istentiszteleteink” czim alatt külön az év ünnepnapjairól van említés téve és az egyes beszédek textusai s felosztásai is közölve vannak.

A nevelő- és tanintézetekben Isten segedelmével akadálytalanul folyt a munka. Az óvoda vezetőjét, a mely intézetet a múlt esztendőben 63 gyermek látogatott, a közművelődési-egyesület a magyar nyelv sikeres tanításáért elismerő oklevéllel tüntette ki. A nép- és az ismételő iskolát 410, az ipariskolát pedig 64 tanuló látogatta. — Konfirmáltatott 27 gyermek. Felső iskolákban 22 ifju és hajadon tanul. — Született 28 gyermek, meghalt 34 egyén; házasságot kötött 7 pár, közöttük 3 vegyes vallásu. — Az Úr szent vacsorájával éltek 449; az egyházközség lélekszáma a leányegyházakéval együtt 1326.

Májerka egyházközség lelkigondozását is Szepesbéla látja el.

Az egyház összvagyonára kitesz 600'20 Kor.-t. Kegyes adományokból kapott az egyház 292'52 K. Az egyházközség a magyar segélyegyletnek 41'31 K. A rozsnói árvaháznak és más czélokra 6'31 K. Egyéb jótékony adományokra 10 K.-t fordított.

Tomaschko-féle alapítványból 3 árva összesen 36 K.-t kapott. Szupplikánsoknak 15 K.-t utalványoztatott ki. Thököly Imre emlékére 227 K.-t gyűjtöttek. A barlangligeti templom javára befolyt 57'09 K.

Nagyör és Keresztfalu leányegyházak 320 K. segélyt kaptak. — Végezetül még Nő- és Ifjusági-egylet munkásságáról van téve jelentés.

IRODALOM.

Az 1848-iki vallásügyi törvénycikk története. Irta: Dr. Zsilinszky Mihály. Képes kiadás. Budapest. A Luthertársaság ev. könyvkereskedése bizománya. 1908. Ára 2 kor. (A jövedelem egyházi közcélra fordítottatik) ... Ha van a magyarországi evang. egyháznak vezérférfia, a ki leplezetlen nyíltsággal, bátorsággal, öntudatos, lelkes odaadással küzd az ebben az országban sokat mellőzött, sokat nélkülözött evang. egyháza igazaiért: akkor a fent körvonalozott műnek szerzője, a bányakerület érdemes felügyelője bizonyára e hű egyházvezérek lelkes sorába tartozik. Benne a történettudós táplálja a mai kor agilis vezéri tevékenységét; s egyházvezéri hűsége ihleti meg újabb és újabb történetírói alkotásokra. A fentidézett mű is ebből a kettős forrásból táplálkozik. Látja egyházának epedő vágyát az 1848: XX. t.-c. végre-valahára komoly, lélekismeretes, a nemzeti becsület által is diktált megvalósítása után; és nyitott szemmel látja, — hiszen kinek adatott volna több alkalom e téren letagadhatatlan tényekből szűrődő tapasztalatok szerzésére, mint épen ő neki, — mennyi ellenség áll utjába e jogos törekvés megvalósításának. Elhatározza tehát, hogy feltárja a múltat. Megismerteti egyházát egyfelől azokkal a történelmi tényekkel, amelyek e máig is végrehajthatatlan törvénycikket létrehozták, de másfelől azokkal az akadályokkal is, amelyek annak végrehajtását megcáfolták. Amott az alsó táblának örökké emlékezetes egyértelmű, igaz szabadelvűsége, jogérzete és igazságossága, emitt a kath főpapi kar alacsony önzése és Rómától való függése domborodnak ki feltűnő tények gyanánt. Széles és mingvégig hű, komoly történetíróhoz méltó tárgyilagossággal megfestett háttérből emelkednek ki a füzet érdekesebbnél-érdekesebb fejezetei ... És a consequentia!? Fájó bizonytalanság a jövőre nézve! Melyik is lesz hát az a kor, amelyikben a 60 év előtti felbuzdulás gyümölcsöket is érlel — Ajánljuk a szerfelett érdekes és tanulságos művet egész olvasóközönségünk figyelmébe.

PÁLYÁZATOK.

A budapesti ág. h. ev. főgimnáziumban az 1908—1909. iskolai év elején egy matematikai-fizikai **tanári állás** lesz betöltendő, a pályázat eredményéhez képest rendes vagy helyettes tanárral. A helyettes alkalmazása egyelőre egy évre szól és évi 2000, azaz kétezer korona, havi részletekben előre fizetendő javadalmazással jár; rendes tanár alkalmazása esetében a javadalmazásba a másutt töltött rendes tanári évek beszámíttatnak. Pályázhatnak kellően képesített ág. h. ev. egyének; a vallást, életkort, képesítést, az eddigi alkalmazást tanúsító bizonyítványokkal felszerelt s a Nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz intézett kérvényeket f. évi május hó 1-éig kell a főgimnázium igazgatóságánál (Városligeti-fasor 19-23.) benyújtani. Személyes bemutatkozás igen kívánatos; az egészségi állapotot igazoló hatósági orvosi bizonyítvány a kérvényhez csatolandó. Budapest, 1908. március 22. 2—2

Mágoesy-Dietz Sándor s. k.
isk. első felügyelő.

Góbi Imre s. k.
igazgató.

Pályázati hirdetés.

A pozsonyi ág. hitv. evang. áll. segélyezett liceumnál egy a nm. vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr kinevezése alá eső **rajztanári állás**, mellyel a rajzoló geometria, a görögöt pótló rajz és a szépírást tanítása jár, kerül betöltésre az 1908—9. tanévtől kezdve.

Ezen állásra a szabadkézi rajz és rajzoló geometriára képesített, ág. h. ev. vallású tanárok és okleveles tanárjelöltek pályázhatnak.

A pályázók vallásukat, életkorukat, végzett tanulmányukat, képesítésüket, katonakötelezettségüket és esetleges eddigi szolgálatukat igazoló okmányokkal felszerelt és a nm. vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrhoz címzett kérvényeiket a pozsonyi ág. h. ev. liceum igazgatóságánál 1908. évi április hó 25-ig nyújtásuk be.

A rendes tanári javadalmazás 2400 K törzsfizetés, mely a pozsonyi liceumnál töltött szolgálati évek sorrendjében 2800, 3200 K-ra emelkedhetik; továbbá a más intézetekben töltött szolgálati éveknél számbavételével öt egyenként 200 K-s ötödéves korpótlék, 680 K a IX. és 850 K a VIII. fizetési fokozatnak megfelelő lakáspénz és a nm. miniszterium által megállapítandó személyi pótlék.

A nem kötelező szabadkézi rajz külön díjaztatik.

A helyettes tanár évi fizetése 1600 K.

A kinevezett rendes tanár jogos és köteles tagja az országos tanári nyugdíjintézetnek és állását f. é. szeptember hó 1-én tartozik elfoglalni.

Pozsony, 1908. március hó 25-én.

Dr. Dobrovits Máttyás,
kir. tanácsos,
egyházi és iskolai felügyelő.

2—1

277—1908. G. A. K. szám.

Pályázat

A Glosius Artner Karolina-féle alapítványt a budapesti Deák-téri ágostai hitvallású evangélikus testvéregyházaknál kezelő bizottság ezennel közzhírré teszi, hogy a fentírt alapítványból két ösztöndíj, és pedig egy 420, szóval négyszázhusz koronás és egy 315, szóval háromszázötvenöt koronás osztandó ki oly magyarországi származású, ág. hitv. evangélikus, fedd-

hetlen erkölcsi jellemű, szegénysorsú és jeles szorgalmú ifjaknak, kik tanulmányaikat a természettudományokra való főtekintettel valamely külföldi egyetemen vagy műegyetemen folytatván, tanári vagy műszaki pályára készülnek.

Ezek az ösztöndíjak az 1908—1909. tanévre fognak kiosztatni.

Felhívatnak ennél fogva a fenti módon minősített műegyetemi hallgatók vagy tanárjelöltek, miszerint a fenti körülményeket és különösen a magyar nyelv tudását is igazoló okmányokkal támogatott folyamodványukat 1908. évi június hó 30-ig az alulírt bizottsághoz címezve a bizottság jegyzőjénél (Dr. Liedemann Frigyes, lakik: Budapest, V. Bálvány-utca 8.) nyújtásuk be annál is inkább, mert későn érkező kérvények nem fognak figyelembe vétetni.

A megszavazott ösztöndíjat a díjnyertes tanárjelölt vagy műegyetemi hallgató két részletben, és pedig az elsőt a külföldi egyetemen történt beiratását igazoló bizonyítvány és szabályszerű nyugta beküldése után az iskolai év elején, a második részletet pedig a második félévre történt beiratást igazoló okmányok és nyugta beküldése után a második félév elején fogja posta útján kézhez venni.

Végül figyelmeztetnek a folyamodók pontos lakcímeik közlésére is.

Kelt Budapesten a Glosius Artner Karolina-féle alapítványt kezelő bizottság 1908. évi március hó 9-én tartott üléséből.

Zsigmondy János,
biz. elnök.

Dr. Liedemann Frigyes,
biz. jegyző.

Pályázat ösztöndíjra.

A győri ág. hitv. ev. egyházközség pályázatot hirdet a kezelése alatt levő Steltzer Dániel-féle ösztöndíj-alapítvány jövedelmére, melyből két, egyenként 200 koronás ösztöndíj magasabb tanintézetek — és hat, egyenként 80 koronás ösztöndíj, középiskolák tanulói között osztatik ki. Ezen ösztöndíjakban csak győri illetőségű vagy születésű tanulók részesülhetnek, a kik tanulmányaikban jó magaviseletet és kellő előmenetelt tanúsítottak s annagi helyzetüknél fogva is arra igényt tarthatnak. Előnyben részesülnek mégis az itt jelzett feltételek mellett, a kik az alapító Steltzer és Ráth családokkal való rokonságukat igazolni tudják s a kik prot. tanintézetekben tanulnak. — A győri ág. hitv. ev. iskolaszékhez címzett folyamodások az itt jelzett feltételeket tanúsító igazolványokkal együtt folyó évi április hó 30-ig nt. Isó Vince lelkész úrhoz, mint az egyházközség egyházi elnökéhez küldendők.

Győr, 1908. március hó 15-én.

2—2.

Benedek Vince s. k.
egyházközségi jegyző.

Készít legújabb rendszerű új orgonát,
elvéllalja a régi orgonák átalakítását, ezek javítása, hangolása és évi gondozását, jótállás mellett, jutányos áron, a legjobb anyagból előállítva

MILINKOVICS PÉTER

orgonakészítő

KÖLCSÉN (Szatmár-megye.)

12-7